

ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΑΡΙΣΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2020-2021

Πραγματοποιήθηκε στις 8 Σεπτεμβρίου 2021, στον χώρο εκδηλώσεων του Δήμου Λαπήθου, η καθιερωμένη ετήσια εκδήλωση βράβευσης των Άριστων Αποφοίτων Λυκείων της σχολικής χρονιάς 2020-2021, με καταγωγή τη Λάπηθο. Την εκδήλωση συνδιοργάνωσαν ο Δήμος Λαπήθου, το Προσφυγικό Σωματείο «Η ΛΑΠΗΘΟΣ» και η Σχολική Εφορεία Λαπήθου, με την ενεργό συμμετοχή του Συμβουλίου Νεολαίας του Δήμου Λαπήθου. Βραβεύτηκαν συνολικά 22 άριστοι απόφοιτοι, οι οποίοι συγκέντρωσαν γενική βαθμολογία 18.5 και άνω.

Οι είκοσι δύο άριστοι απόφοιτοι που τιμήθηκαν ήσαν οι ακόλουθοι: Γρηγόρης Ορφανίδης, Όλγα Αχιλλέως, Θράσος Κωνσταντίνου, Ελένη Γιωργούδη, Χρίστος Ιωάννου, Αντριανός Ρουσιάς, Σουσάννα Φιλιππίδου, Νικόλας Μανώλη, Αναστασία Σολομωνίδου, Ανδριάνα Κυριακίδου, Μαρτίνος Αγαπίου, Αποστολία Δημητρίου, Δέσποινα Φιλιππίδου, Ανδρέας Αντωνίου, Μάριος Κουτσογιώργης, Εύδωρας Αντρέου, Ανδρέας Ελευθερίου, Δήμητρα Παφίτου, Κήρυκος Σταυρίδης, Κωνσταντίνα Χριστοδούλου, Σταύρος Δημητρίου, Κυριάκος - Ευμένιος Νομικός.

Στην εκδήλωση απύθνυαν σύντομους χαιρετισμούς ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κυρηνείας κ.κ. Χρυσόστομος, ο Δήμαρχος Λαπήθου κ. Νεοπτόλεμος Κότσαπας και ο κ. Σάββας Παυλίδης Πρόεδρος του Συνδέσμου Αποδήμων Λαπήθου, Καραβά και Περιχώρων Μεγάλης Βρετανίας. Σε ομιλίες τους, τόσο η Πρόεδρος της Σχολικής Εφορείας Λαπήθου κ. Γεωργία Παντέχνη-Παντούρη, όσο και ο Πρόεδρος του Προσφυγικού

Σωματείου «Η ΛΑΠΗΘΟΣ» κ. Δημήτρης Μηνάς, τόνισαν τη σημασία που έχει η εκδήλωση για τη σημερινή νεολαία, συνεχάρησαν τους άριστους αποφοίτους και τους ευχήθηκαν καλή σταδιοδρομία. Η αντιφώνηση και οι ευχαριστίες εκ μέρους όλων των αριστεύσαντων έγινε από την αριστούχα κ. Όλγα Αχιλλέως.

Οι άριστοι παρέλαβαν συνολικό χρηματικό ποσόν € 3700 ευρώ, καθώς και τιμητική πλακέτα και δίπλωμα από τους διοργανωτές. Οικονομική στήριξη είχαμε: στη μνήμη των μακαριστών Ανδρέα και Μαρούλας Τσουλούπα-Αλλαμένου από τα παιδιά τους, καθώς και από ένα συνδημότη μας που επιθυμούσε να παραμείνει ανώνυμος.

Παράλληλα με τα χρηματικά βραβεία δόθηκαν σε όλους τους άριστους διάφορα αξιόλογα βιβλία Λαππηθιωτών συγγραφέων: Εκ μέρους των διοργανωτών τα βιβλία: Το Λεύκωμα «Η ΛΑΠΗΘΟΣ - 30 ΧΡΟΝΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ - ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ», «ΙΜΕΡΟΕΣΣΑ ΛΑΠΗΘΟΣ 3000 ΧΡΟΝΙΑ» και «Ελληνικό Γυμνάσιο Λαπήθου, 100 χρόνια ιστορικής μνήμης».

Από Λαππηθιώτες συγγραφείς δόθηκαν: Το βιβλίο του κ. Φαίδρου Καβαλλάρη «Ετη φωτός», 2 CD της συναυλίας του κ. Φαίδρου Καβαλλάρη που δόθηκε στην Ιαπωνία και 1 CD «ΚΥΠΡΑ» από ζωντανή ηχογράφιση με

Συνέχεια στη σελίδα 3

Ο Δήμαρχος Λαπήθου κ. Νεοπτόλεμος Κότσαπας, τα Μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου Λαπήθου και το Προσωπικό του Δήμου, μαζί με τους Προέδρους και τα Μέλη των Οργανωμένων Συνόλων της Κωμόπολής μας, σας εύχονται Καλές Γιορτές και Ευτυχισμένο τον Καινούργιο Χρόνο 2022. Εύχονται επίσης Υγεία, Ευτυχία, Ειρήνη και Λευτεριά στην Κύπρο μας.

Ετήσιο Πλάνο Δραστηριοτήτων Δήμου Λαπήθου μέχρι το τέλος 2022

Ο Δήμος Λαπήθου, μέσα στα πλαίσια της λιτότητας και των οικονομικών του δυνατοτήτων, υπόσχεται να προσφέρει στους Δημότες του όσες εκδηλώσεις μπορεί και μάλιστα αναβαθμισμένες. Λόγω της συνεχιζόμενης πανδημίας, όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν, μεταξύ άλλων ενδέχεται να πραγματοποιηθούν και οι κάτωθι εκδηλώσεις μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους:

- Βράβευση άριστων αποφοίτων μαθητών Λυκείου σχολικής χρονιάς 2021-2022
- Εκδήλωση «Μνήμες Κατεχομένων» (Ένωση Κατεχομένων Δήμων)
- Αντικατοχική εκδήλωση επαρχίας Κερύνηας
- Εκδηλώσεις Σωματείου «Η ΛΑΠΗΘΟΣ»
- Επίσκεψη στο ιοθετημένο Φυλάκιο Αφύσαλλος
- Εκδρομή Συνταξιούχων Λαπηθιωτών
- Δραστηριότητες Συμβουλίου Νεολαίας Δήμου Λαπήθου (διάφορες)
- Διαλέξεις για ιστορικές επετείους
- Σημ.: κάποιες από τις εκδηλώσεις γίνονται από κοινού ή σε συνεργασία με τα Οργανωμένα Σύνολα της Λαπήθου.

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Έκδοση εφημερίδας «Τα νέα της Λαπήθου»
- Έκδοση ημερολογίου 2022
- Συμπλήρωση του Μητρώου Λαπηθιωτών
- Συντήρηση και βελτίωση της ιστοσελίδας του Δήμου
- Εκδόσεις για τη Λάπηθο
- Συλλογή στοιχείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς για το Αρχείο του Δήμου
- Εμπλουτισμός του Μουσείου του Δήμου με εκθέματα Λαϊκής Τέχνης της Λαπήθου
- Μνημείο Ηρώων: Βρίσκει σε εξέλιξη η προσπάθεια δημιουργίας Μνημείου Ηρώων, Αγνοουμένων και θυμάτων Λαπηθιωτών κατά τη διάρκεια της Τουρκικής Εισβολής το 1974.

Έφυγαν μακριά μας...

Στη διάρκεια της περιόδου Αυγούστου - Δεκεμβρίου 2021 έφυγαν από τη ζωή με τον πόθο της επιστροφής ανεκπλήρωτο και ετάφησαν κατά την αναφερόμενη ημερομηνία, μακριά από τη γενέτειρά τους Λάπηθο, οι κάτωθι:

18.06.2021	Ερωτόκριτος Μάρδης (90 ετών), απόδημος κάτοικος Μελβούρνης Αυστραλίας
04.08.2021	Φρίξος Καϊμακκάμης (96 ετών) πρώην Δημοτικός Γραμματέας Δήμου Λαπήθου. Κηδεύτηκε στο Λονδίνο στις 17 Αυγούστου 2021
11.08.2021	Χαρίκλεια Γεωργίου Καζέλη (93 ετών). Στη μνήμη της έγιναν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Πρόνοιας Λαπήθου ύψους €1620.
16.08.2021	Ανδρέας Νικόλα Παπαπαύλου (72 ετών).
17.08.2021	Βασίλης Οδυσσέως (75 ετών).
01.09.2021	Σάββας Γαμβρουδιού (28 ετών).
01.10.2021	Σωτήρης Πιερί (77 ετών).
02.10.2021	Άγιος Φιλίππιδης (76 ετών).
08.10.2021	Πάμπος Κυριάκου (Μιχαηλίου), (71 ετών). Στη μνήμη του έγιναν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Πρόνοιας Λαπήθου ύψους €2910.
30.10.2021	Αναστάσιος Νικόλα Χατζησάββα (αγνοούμενος της τουρκικής εισβολής, 62 ετών τότε). Στη μνήμη του έγιναν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Πρόνοιας Λαπήθου ύψους €1340.
15.11.2021	Αθηνά Χριστοδούλου (74 ετών). Στη μνήμη της έγιναν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Πρόνοιας Λαπήθου ύψους €685.
17.11.2021	Αντώνης Ελευθερίου (87 ετών).
24.11.2021	Κώστας Κατελάρης (86 ετών) σύζυγος Ήβης Κατελάρη. Στη μνήμη του έγιναν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Πρόνοιας Λαπήθου ύψους €865
30.11.2021	Κώστας Αγαθοκλέους (82 ετών). Στη μνήμη του έγιναν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Πρόνοιας Λαπήθου ύψους €1870
08.12.2021	Ελένη Α. Ευθυμίου (91 ετών). Στη μνήμη της έγιναν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Πρόνοιας Λαπήθου.
09.12.2021	Ορθοδοξία Προεστού (73 ετών). Στη μνήμη της έγιναν εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Πρόνοιας Λαπήθου.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα που τους σκεπάζει και αιώνια η μνήμη τους.

ΕΓΙΝΑΝ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

στο Ταμείο Κοινωνικής Πρόνοιας Λαπήθου

Μέλη της οικογένειας Καϊμακκάμη, συγγενείς, φίλοι και εκτιμητές του έργου τού τέως Δημοτικού Γραμματέα του Δήμου Λαπήθου μ. Φρίξου Καϊμακκάμη, εισέφεραν στη μνήμη του	€2400
Μαρία Παπαπαύλου, στη μνήμη του συζύγου της Ανδρέα Νικόλα Παπαπαύλου	€200
Ευγενία Μάρδη, στη μνήμη του συζύγου της Θεόφιλου Γρηγορίου και του αδελφού της Ερωτόκριτου Μάρδη, απόδημου κάτοικου Μελβούρνης Αυστραλίας	€100
Οικ. Βαλεντίνης Οδυσσέως, στη μνήμη του αδελφού της Βασιλή Οδυσσέως	€100
Λούλλα Θεοκλέους, στη μνήμη του συζύγου της Ροδή Θεοκλέους	€100
Μαρούλα και Χρυστάλλα Μαγγανή, στη μνήμη Κυριάκου Μαγγανή και Ανδρέα Χατζηχριστοδούλου	€90
Σχολική Εφορεία Λαπήθου, στη μνήμη Κώστα Καραγιάννη	€60
Ήβη Μάκη Σάββα-Πιερέττη, στη μνήμη των γονέων της Μάκη και Μαρούλας Σάββα	€50
Πανίκκος Μιχαήλ, στη μνήμη των γονέων του, Μιχάλη και Ευανθίας Κωστή Μιχαήλ, των πεθερικών του Κώστα και Αλεξάνδρας Χρυσοχού και γαμβρούδων του Ανδρέα Γεωργίου Καλλικά και Χαράλαμπος Κυριάκου	€50
Θεόδωρος Ξηρομερίτης και Σωτηρούλα Μούρεττου, στη μνήμη Φρίξου Καϊμακκάμη	€50
Γιώργος και Σούλα Μούρεττου, στη μνήμη Άγι Φιλίππιδη	€30
Αναστασία Σιακίδου, στη μνήμη Φρίξου Καϊμακκάμη	€20
Αίγλη Καβαλλάρη-Μαυροκέφαλου, για στήριξη του Ταμείου Κοινωνικής Πρόνοιας Λαπήθου	€20
Γεώργιος και Σούλα Μούρεττου, στη μνήμη Φρίξου Καϊμακκάμη	€20
Γιώργος και Σούλα Μούρεττου, στη μνήμη Ανδρέα Παπαπαύλου και Χαρίκλειας Καζέλη	€20
Ανδρέας Κώστα Μούρεττου, στη μνήμη Φρίξου Καϊμακκάμη	€20
Τάκης και Ηρούλλα Γεωργιάδου στη μνήμη Άγι Φιλίππιδη	€10

ΔΗΜΟΣ
ΛΑΠΗΘΟΥ

τα νέα της Λαπήθου

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΠΗΘΟΥ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΓΡΑΦΕΙΑ:

Προδρόμου 36, 2063 Στρόβολος, Λευκωσία - Κύπρος

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 22427733, ΦΑΞ: 22427731

E-mail: demos@lapithos.org.cy

www.lapithos.org.cy

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: Κώστας Κασιώνης

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΣΕΛΙΔΩΣΗ & ΕΚΤΥΠΩΣΗ:

Τυπογραφείο Theopress Ltd

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Επιτροπή Τύπου και Εκδόσεων Δήμου Λαπήθου

Ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο ευχαριστούν θερμά όλους τους χορηγούς για την οικονομική στήριξη της εφημερίδας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Με τη στήριξη
των Πολιτιστικών Υπηρεσιών
του Υπουργείου Παιδείας
και Πολιτισμού

ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΑΡΙΣΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2020-2021

Συνέχεια από τη σελίδα 1

πρώτες εκτελέσεις, στη μνήμη των γονέων του μακαριστών Παναγιώτη και Μαρούλλας Καβαλλάρη. Επίσης δόθηκε η ποιητική συλλογή της κ. Φραντζέσκας Φραντζέσκου-Εμμανουήλ «Η δική μου γη...», ένα βιβλίο της πολυβραβευμένης κ. Άννας Καλογήρου - Παύλου, εκπαιδευτικού, το βιβλίο του κ. Ανδρέα Χειμωνίδη «Λάπηθος εντύποις 1878-1960», ένα CD κλασικής μουσικής που δόθηκε στα πλαίσια του «EURASHE

20th Anniversary Gala Concert», του Δρα Ανδρέα Ορφανίδη, πρώην Πρύτανη του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου και τώρα Αντιπρόεδρου του Συμβουλίου Πανεπιστημίου «Philips».

Από παρακαταθήκη βιβλίων των θανόντων συγγραφέων: Το βιβλίο του αείμνηστου Φωκά Ν. Φωκαΐδη «Της Λαπήθου αναμνήσεις» και το βιβλίο του αείμνηστου Γρηγόρη Ορφανίδη «Η πολυτάραχη ζωή μου, μνήμες και στιγμιότυπα».

Από τον Πανιερότατο Μητροπολίτη Κυρηνείας κ.κ. Χρυσόστομο προσφέρθηκε η Καινή Διαθήκη.

Μέσα στα πλαίσια της εκδήλωσης, η Σχολική Εφορεία Λαπήθου επέλεξε για φέτος ως τιμώμενο πρόσωπο τον τέως Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου τον Δρα Κωνσταντίνο Χριστοφίδη. Η Πρόεδρος της Σχολικής Εφορείας Λαπήθου κ. Γεωργία Παντέχη - Παντούρη ανέλυσε το σκεπτικό της τιμησης του κ. Χριστοφίδη.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΧΙΛΛΕΑ ΧΑΤΖΗΣΑΒΒΑ ΚΑΙ ΟΛΓΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Ιδρύματος Αχιλλέα Χατζησάββα και Όλγας Δημητρίου παραχώρησε για φέτος δύο (2) ολοκληρωμένες υποτροφίες σε δύο (2) πρωτοετείς φοιτήτριες του Πανεπιστημίου Κύπρου. Οι υποτροφίες παραχωρήθηκαν στις: Αναστασία Σολομωνίδου και Αποστολία Δημητρίου, οι οποίες πληρούσαν όλα τα κριτήρια και που γενεαλογικά προέρχονται από τη Λάπηθο.

Το κληροδότημα του Ιδρύματος Αχιλλέα Χατζησάββα και Όλγας Δημητρίου, το διαχειρίζεται η Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου και στη Διοικούσα Επιτροπή συμμετέχει ο Δήμος Λαπήθου, το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού Αθλητισμού και Νεολαίας και η Επισκοπή Χύτρων. Τις υποτροφίες επέδωσε στις δικαιούχες εκ μέρους της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, στα γραφεία του Δήμου Λαπήθου, ο κ. Κωνσταντίνος Κελογορηγόρης.

ΔΗΜΟΣ ΛΑΠΗΘΟΥ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΛΑΠΗΘΟΥ Παράταση θητείας για σχεδόν ακόμη 2½ χρόνια

Στις 31 Δεκεμβρίου του τρέχοντος έτους 2021, θα έληγε κανονικά η 2η θητεία του Δημάρχου, του Δημοτικού Συμβουλίου Λαπήθου και της Σχολικής Εφορείας Λαπήθου. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου η θητεία τόσο του Δημάρχου, όσο και των δύο Συμβουλίων παρατείνεται μέχρι τον Μάιο του 2024 και θα λήξει ακριβώς την ημέρα που θα προκηρυχθούν οι επόμενες Ευρωεκλογές.

Ως βασικοί λόγοι αναφέρονται: 1ον η εφαρμογή της μεταρρύθμισης στην Τοπική Αυτοδιοίκησης και 2ον η εναρμόνιση της ημερομηνίας διεξαγωγής των Ευρωεκλογών μαζί με τις εκλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ούτως ώστε να πραγματοποιούνται ταυτόχρονα την ίδια μέρα.

Τονίζεται ξεκάθαρα ότι στο παρόν στάδιο η μεταρρύθμιση στην

Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν θα επηρεάσει καθόλου τόσο τους εκτοπισμένους Δήμους, όσο και τις εκτοπισμένες Κοινότητες, καθώς επίσης και τις Σχολικές Εφορείες.

Ως εκ τούτου στη δημαρχία του Δήμου Λαπήθου συνεχίζει ο νυν Δήμαρχος Νεοπτόλεμος Κότσαπας, με Μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου τους: Σούλα Μούρεττου (Αντιδήμαρχος), Ανδρέα Αγαπίου, Ανδρέα Κόμπο, Ματθαίο Μαστραππά, Δημήτρη Μηνά, Ανδρέα Ιακώβου, Γεώργιο Χ. Φυττή και Ντίνο Α. Ευθυμίου.

Στη Σχολική Εφορεία Λαπήθου συνεχίζουν: Γεωργία Παντέχη - Παντούρη (Πρόεδρος), Δημήτρης Τσιμούρης, Ανδρέας Αγαπίου, Νικόλας Θρασυβούλου, Ελευθέριος Ελευθερίου, Ντίνο Α. Ευθυμίου, Ελένη Καπνουλλά-Κάκουρου, Ματθαίος Μαστραππάς, Δέσποινα Σπύρου -Σιακαλλή, Πέτρος Κότσαπας, Γεώργιος Χ. Φυττής.

ΛΑΠΗΘΟΣ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

«ΕΝ ΔΕ ΤΩ ΜΕΤΑΞΥ ΛΑΠΗΘΟΣ ΕΣΤΙ ΠΟΛΙΣ ΥΦΟΡΜΟΝ ΕΧΟΥΣΑ ΚΑΙ ΝΕΩΡΙΑ
ΛΑΚΩΝΩΝ ΚΤΙΣΜΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΑΝΔΡΟΥ...» (Στράβωνας)

«ΛΑΠΗΘΟΣ ΠΟΛΙΣ ΙΜΕΡΟΕΣΣΑ ΕΣΤΙ...» (Αλέξανδρος Εφέσιος)

ΔΗΜΟΣ ΛΑΠΗΘΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ – ΠΟΡΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Για τη συγγραφή μιας τεκμηριωμένης ιστορικής μελέτης για την πορεία του Δήμου Λαπήθου, από την ίδρυσή του το 1878 μέχρι σήμερα, απαιτείται η συγκέντρωση όσο το δυνατό περισσότερων αρχείων από τον ιστορικό του βίο. Δυστυχώς, τέτοια αρχεία υπήρχαν σε περιορισμένο αριθμό από παλιά, ενώ από το 1974 χάθηκαν πάρα πολλά, με αποτέλεσμα να βρισκόμαστε σήμερα σχεδόν ατεκμηρίωτοι έναντι της ιστορίας. Ακόμη και το βιβλίο των πρακτικών του Δήμου, που διασώθηκε, περιγράφει, αντί των δραστηριοτήτων του Δήμου, πράξεις συναλλαγών ή πράξεις πωλήσεων, ενοικιάσεων και εκμισθώσεων περιουσιών, με στοιχεία και νοσοτροπία που παραπέμπουν στην προηγούμενη Οθωμανική περίοδο. Έτσι κι αλλιώς μέχρις ότου οι Άγγλοι αποικιοκράτες προετοιμάσουν μια πιο ξεκάθαρη διοικητική εικόνα των Δήμων της Κύπρου και ένα νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας, συγχώνεψαν και πάντρεψαν πάρα πολλά Διοικητικά στοιχεία της Οθωμανικής περιόδου με τα δικά τους, με αποτέλεσμα, οι Δήμοι στα αρχικά στάδια της δημιουργίας τους, να παρουσιάζουν μια μικτή εικόνα. Ως αποτέλεσμα, είχαμε τη δυσλειτουργικότητά τους και τη μη ικανοποιητική αποτελεσματικότητά τους.

Πολύ σημαντικό ρόλο ως προς τη διαχείριση των δημοτικών δρώμενων αυτή την περίοδο και μεταγενέστερα (μέχρι και τη μετά το 1974 εποχή) διαδραμάτισε ο θεσμός του Κοινοτάρχη, γνωστού ως Μουχτάρη (λέξη προερχόμενη από την Οθωμανική γραφή) μαζί με τους Αζάδες (βοηθούς του Κοινοτάρχη), που συνήθως ήταν τέσσερις. Ο θεσμός ήταν μια μορφή Τοπικής Υποδιοίκησης που ασχολείτο αποκλειστικά με τα τοπικά εννοιακά θέματα μέσα στα πλαίσια της όλης λειτουργίας του Δήμου.

Στη Λάπηθο λειτουργούσαν μέχρι το 1963 (έτος εγκατάλειψης της Λαπήθου από τους Τουρκοκύπριους κατοίκους της), διοικητικά, επτά αυτόνομες εννορίες, έξι χριστιανικές και μία Οθωμανική. Οι έξι χριστιανικές εννορίες έφεραν τα ονόματα των έξι εννοριακών ναών της Λαπήθου, ήτοι: Άγιος Θεόδωρος, Αγία Παρασκευή, Αγία Αναστασία, Άγιος Λουκάς, Άγιος Μηνάς (ή εννορία σφιναρίου) και Τιμίου Προδρόμου. Η έβδομη ήταν η τουρκοκυπριακή συνοικία, που περιλάμβανε όλους τους Οθωμανούς κατοίκους της Λαπήθου και έφερε τη δική της σφραγίδα με το «Lapta Muhtar» και με Τουρκοκύπριο Μουχτάρη.

Μετά το 1878, έτος ίδρυσης του Δήμου Λαπήθου, ο θεσμός του Κοινοτάρχη (Μουχτάρη) διατήρησε το υποχρεωτικό δικαίωμα που είχαν και προγενέστεροι Δήμοι προ του 1878, να ασχολούνται με την καταγραφή, την είσπραξη και την παράδοση των φόρων τόσο στους Οθωμανούς παλαιότερα, όσο και στους Άγγλους μεταγενέστερα. Αυτός ο θεσμός στην πορεία εξασθένησε και οι Δήμοι απελευθερώθηκαν από αυτή

την υποχρέωση, γιατί οι Άγγλοι ενίσχυσαν την Κεντρική Διοίκηση, δημιούργησαν Επαρχιακές Διοικήσεις και οργάνωσαν φοροσυλλεκτικό Σώμα ακόμη και με περιοδεύοντες φοροεισπράκτορες.

Ταυτόχρονα, αυτήν την περίοδο οι Δήμοι απαλλάχθηκαν και από την υποχρέωση να ασχολούνται με τις πωλήσεις, μεταβιβάσεις και ενοικιάσεις περιουσιών, όπως καταγράφονταν στα πρακτικά του Δήμου Λαπήθου κατά τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του, γιατί στην πορεία δημιουργήθηκε και το Κτηματολόγιο, το οποίο ήταν το καθ' ύλην αρμόδιο τμήμα για θέματα αυτής της μορφής. Τελικά, ο θεσμός του Κοινοτάρχη (Μουχτάρη) διατηρήθηκε μέχρι τις μέρες μας δίχως τους Αζάδες (βοηθούς του) και διορίζεται από τον εκάστοτε Υπουργό Εσωτερικών, ένας κατά εννορία ή τοπική περιφέρεια.

Αρχές της δεκαετίας του 1880, ο Άγγλος Ύπατος Αρμοστής, με νομοθετικό διάταγμα του Εκτελεστικού Συμβουλίου, προχώρησε στην σύσταση Δημοτικού Συμβουλίου στον Δήμο Λαπήθου, όρισε τη σύνθεσή του (αρχικά 6 άτομα) και τις αρμοδιότητές τους, καθώς και τα όρια του Δήμου, με ορόσημο τον ποταμό Βαθυρκάκα, όπως είναι μέχρι σήμερα στα ανατολικά, ενώ δυτικά περιλάμβανε και το λιμανάκι του Βαβυλά με τις αποθήκες των χαρουπιών.

Την περίοδο αυτή ο πληθυσμός της Λαπήθου ανερχόταν στους 576 άρρενες κατοίκους, 20 ετών και άνω, οι οποίοι απαραίτητα έπρεπε να έχουν ιδιόκτητη περιουσία στην κωμόπολη. Από τους 576 οι 480 ήταν Χριστιανοί και οι 96 Οθωμανοί – Μουσουλμάνοι, ενώ ένα από τα Μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου ήταν υποχρεωτικά Μουσουλμάνος και εκλεγόταν μόνο από τους ομόθρησκούς του, ενώ οι υπόλοιποι από τους Χριστιανούς.

Ένας από τους έξι εκτελούσε και χρέη Προέδρου – ουσιαστικά Δημάρχου. Αρχές του 1900 διευρύνονται ακόμη περισσότερο τα όρια της Λαπήθου και επεκτείνονται στα βορειοανατολικά μέσα στον Καραβά (βόρεια του κυρίου δρόμου). Στα δυτικά και νότια φτάνουν μέχρι τη Βασιλεία, στο μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής του Σινά (που υπάγεται στη Μονή Αγίας Αικατερίνης του Σινά της Αιγύπτου), και το μοναστήρι της Παναγίας της Κρινιώτισσας, οριοθετούμενα επί της δασικής γης του Πενταδάκτυλου, στις περιοχές Γομαρίστρας – Κυπαρισσόβουνου και Κόρνου.

Ουσιαστικά ο θεσμός του Δημάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου, μετά από κάποια μικρή χρονική μεταβατική περίοδο από την ίδρυση του Δήμου, αρχίζει από τις 3 Ιουλίου 1887, με διοριστικό σύστημα και με Τριμελές Συμβούλιο, με πρώτο Πρόεδρο (Δήμαρχο) τον Ανδρέα Κουμίδη και Μέλη τους Χ'Νικόλα

Σολομωνίδη και Mustafa Shefki. Στις 28 Αυγούστου 1896 διευρύνεται η Δημοτική Επιτροπή στα 5 Μέλη, ενώ η χρονική διάρκεια των επόμενων θητειών κυμαίνεται ακανόνιστα από δύο μέχρι πέντε χρόνια, ανάλογα κυρίως και με τις πολιτικές εξελίξεις και τα διατάγματα των Άγγλων. Το 1907 σταματά το διοριστικό σύστημα και αρχίζει από τούδε και στο εξής η εκλο-

γική διαδικασία, ενώ τα Μέλη του Δ.Σ. αυξάνονται στα εννέα. Εκλογικές αναμετρήσεις έχουμε, στην πορεία, τον Απρίλιο του 1911, Απρίλιο 1917, Απρίλιο 1920, το 1926 και ούτω καθεξής, με συχνές παρατάσεις θητείας, τροποποιήσεις και αλλαγές, ανάλογα με γεγονότα και καταστάσεις που επηρέαζαν και την ομαλή πορεία λειτουργίας της Αποικιοκρατικής Κυβέρνησης.

Οι διατελέσαντες Δήμαρχοι Λαπήθου από το 1878-2021

1ος Δήμαρχος	Ανδρέας Κουμίδης 1887-1896
2ος Δήμαρχος	MOUSTAFA EF. SHEFKI 1896 -1902
3ος Δήμαρχος	Κώστας Ν. Χ΄Παρασκευά 1902-1904, 1907-1911, 1929-1933
4ος Δήμαρχος	Ιωάννης Κωνσταντινίδης 1904-1906
5ος Δήμαρχος	Νικόλας Κ. Πύργος 1906-1907, 1911-1920
6ος Δήμαρχος	Χαρίτος Αθανάσιου-Αθανασιάδης 1920-1923
7ος Δήμαρχος	Ευθύβουλος Παρασκευαΐδης 1923-1926
8ος Δήμαρχος	Κώστας Αλ. Καπλάνης 1926-1929
9ος Δήμαρχος	Χριστόφορος Ταλιαδώρος 1933-1943
10ος Δήμαρχος	Οδυσσέας Ν. Ελληνόπουλλος 1943-1949
11ος Δήμαρχος	Φειδίας Παρασκευαΐδης 1949-1962 Την περίοδο αυτή του 11ου Δημάρχου 1949-1962 σημειώνονται σημαντικές εξελίξεις. Κατά τη διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα 1955-1959, το 1957 ο εκλεγμένος Δήμαρχος Φειδίας Παρασκευαΐδης κρατείται στις φυλακές ως πολιτικός κρατούμενος και το 1962 εκλέγεται Βουλευτής στην Α΄ Κυπριακή Βουλή.
12ος Δήμαρχος	Μενέλαος Πουλλής 1962-1966 Αναλαμβάνει το 1962, κατόπιν διορισμού, λόγω της έκρυθμης κατάστασης της τουρκικής ανταρσίας, όμως επίσημα προηγουμένως εμφανίζεται ως Δήμαρχος και Δημαρχεύων από το 1957 (περίοδο κράτησης Φειδία Παρασκευαΐδη). Ο διορισμός του λήγει το 1966 και στη συνέχεια διορίζεται ως 13ος στη σειρά ο Παναγιώτης Γιαγκόπουλλος 1967-1971.
13ος Δήμαρχος	Παναγιώτης Γιαγκόπουλλος 1967-1971
14ος Δήμαρχος	Γεώργιος Καζέλης 1971-1987. Διορισμός και παράταση μετά το 1974 έως το 1987 και από το 1988-1991 εξαμηνιαίες θητείες.
15ος Δήμαρχος	Γεώργιος Καζέλης, Παναγιώτης Νίρος, Κώστας Γερμανός,
16ος Δήμαρχος	Σάββας Χρ. Χριστοφίδης, (εξαμηνιαίες θητείες εκ περιτροπής).
17ος Δήμαρχος	Από τον Ιανουάριο του 1988-Δεκέμβριο 1991, την περίοδο αυτή διορίζεται και πάλι ο Γεώργιος Καζέλης με τους: Παναγιώτη Νίρο, Κώστα Γερμανό, Σάββα Χρ. Χριστοφίδη και Ντίνο Καρολίδη, οι οποίοι εκπροσωπούσαν τα τότε μεγάλα Κοινοβουλευτικά Κόμματα και αναλάμβαναν τη Δημαρχία εκ περιτροπής ανά εξάμηνο. Μέσα σ' αυτή τη χρονική περίοδο εκείνος που δεν είχε τον τίτλο του Δημάρχου συμμετείχε ως Δημοτικός Σύμβουλος μαζί με τους άλλους τέσσερις. Ο 5ος Σύμβουλος ήταν ο Ντίνος Καρολίδης, που δεν είχε το δικαίωμα επιλογής Δημάρχου με βάση τη συμφωνία. Το 1991 επανερχόμεστε στην εκλογική διαδικασία η οποία συνεχίζεται μέχρι σήμερα και επαναλαμβάνεται ανά πενταετία.
18ος Δήμαρχος	Νίκος Ευαγγέλου 1992-2001
19ος Δήμαρχος	Άθως Ελευθερίου 2002-2011
20ος Δήμαρχος	Νεοπόλεμος Κότσαπας 2012-2021 Από 1η Ιανουαρίου 2022 υπηρετά με παράταση θητείας μέχρι το Μάιο του 2024

Κώστας Χ' Παρασκευάς

Ευθύβουλος Παρασκευαΐδης

Οδυσσέας Ελληνόπουλλος

Φειδίας Παρασκευαΐδης

Κώστας Καπλάνης

Χριστόφορος Ταλιαδώρος

Μενέλαος Πουλλής

Γεώργιος Καζέλης

Παναγιώτης Νίρος

Κώστας Γερμανός

Σάββας Χρ. Χριστοφίδης

Νίκος Ευαγγέλου

Άθως Ελευθερίου

Νεοπόλεμος Κότσαπας

Ως Δημοτικοί Σύμβουλοι διετέλεσαν κατά καιρούς οι ακόλουθοι:

Α. Κατά τη διάρκεια του πρώτου μισού αιώνα ζωής του Δήμου Λαπήθου, περίοδο από την ίδρυσή του μέχρι τον 2ον Παγκόσμιο Πόλεμο-1940, διετέλεσαν οι ακόλουθοι:

Μουσταφά Εφ. Σιεφκή, Χατζή Νικόλας Σολομωνίδης, Χαρίτος Χ΄Χριστοδούλου, Γάγκος Δ. Δημητριάδης, Χ΄Χαρίτος Κυριακίδης, Κώστας Νικόλα Χ΄Παρασκευά, Ιωάννης Κωνσταντινίδης, Μεχμέτ Μουδέρης Μουσταφά Σιεφκή, Χαρίτος Αθανάσιος, Χριστόδουλος Αντωνίου, Νικόλας Κ. Πύργος, Κώστας Χριστοδουλάκης, Ανδρέας Κουμίδης, Χαράλαμπος Ι. Δημητριάδης, Ιωάννης Καρολίδης, Κώστας Χ΄Αναστάσιος Ιντζέγιαννη, Jemal Hussein Agha, Χαράλαμπος Χριστοδούλου Φιλίππου, Σοφοκλής Χ΄Κυριάκου, Κλεάνθης Α. Σιακίδης, Πέτρος Μαχαλλεκίδης, Γεώργιος Β. Αντωνή, Moulla Hussein Salih, Χριστόφορος Κωνσταντινίδης, Θεόκλης Χρ. Φιλίππου, Νικόλας Χρ. Αντζουλίδης, Αναστάσιος Ανδριανού, Διονύσιος Χριστοφόρου Καϊμακκάμης, Hassan Mulla Hussein Dolmatzi, Αγαθάγγελος Κ. Χαννίδης, Δημήτρης Αποστολίδης, Χαράλαμπος Χατζηχαρίτου, Κώστας Κατάλιακος, Δημήτρης Κωνσταντίνου Φελλάς, Hussein Niaz Hassan, Σάββας Κ. Χριστοφίδης, Τιμόθεος Παναγιώτου, Ali Haïdar Mulla Hussein, Νικόλας Ευαγγελίδης, Ιωακείμ Γάγκου, Αχμέτ Εφ. Γιουσούφ Αγά.

Β. Από τη λήξη του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου και συγκεκριμένα από το 1943 όποτε είχαμε εκλογή Δημοτικού Συμβουλίου με Δήμαρχο τον Οδυσσέα Ν. Ελληνόπουλλο μαζί με παλιούς Δημοτικούς Συμβούλους εμφανίζονται και νέα ονόματα μέχρι το 1974, περίοδο της τουρκικής εισβολής ως ακολούθως:

Αγάπιος Μαξούλης, Διονύσιος Καρατζιάς, Αβραάμ Χ΄Ττοφής, Γιώργος Πασιαρδής, Γεώργιος Κεφάλης, Πολύς Κ. Σιακαλλής, Κώστας Θεοδοσίου, Ανδρέας Λαδόμματος, Νίκος Καλημέρας, Μελής Πουλλής, Στυλλής Χ΄Γάγκου, Λεωνίδας Κωνσταντίνου, Χαρίτος Παρασκευόπουλος, Σάββας Σιδεράς, Μεχμέτ Χαληλιμπραήμ.

Γ. Από το 1974 και μετά, μέχρι και σήμερα, Δεκέμβριο του 2021 διετέλεσαν Δημοτικοί Σύμβουλοι οι ακόλουθοι:

Ευάγγελος Ευαγγελίδης, Δημήτρης Χατζηχαρίτου, Κώστας Φιλιππίδης, Ανδρέας Ελευθερίου (Ερμής), Χρίστος Χριστοφίδης, Σάββας Παυλίδης, Κώστας Γερμανός, Σάββας Χρ. Χριστοφίδης, Παναγιώτης Νίρος, Γεώργιος Καζέλης, Ντίνος Καρολίδης,

Ανδρέας Κ. Μούρεττος, Ανδρέας Ευαγγέλου, Παύλος Αριστείδου, Θεόδωρος Θεοδώρου, Άθως Ελευθερίου, Πανίκος Παναγή, Ελένη Πιερή Καπνουλλά, Μαρία Νικολάου Πική, Νεοπτόλεμος Κότσαπας, Γιαννάκης Χρ. Χριστοφίδης, Κωστάκης Παντέχης, Βασίλης Μαντράλης, Ανδρέας Κόμπος, Μαρία Κουμίδου (εκλέγηκε αλλά δεν υπηρέτησε) Δημήτρης Μηνά, Ανδρέας Τ. Μούρεττου, Σούλα Μούρεττου, Γιάννος Κρεμμός, Μαρία Κρεμμού, Αντώνης Αγγελή, Ανδρέας Αγαπίου, Ανδρέας Ιακώβου, Γεώργιος Χ. Φυττής, Ματθαίος Μαστραππάς, Ντίνος Ευθυμίου.

Μέσα από το πρακτικό του Δήμου Λαπήθου, που είναι και το παλαιότερο χρονολογικά (1891-1906) αλλά και το μοναδικό που διασώθηκε, προβάλλεται παράλληλα, πέραν της λεπτομερούς περιγραφής πεπραγμένων και η μεγάλη σημασία αναφορά για την κοινωνική, κοινοτική, οικονομική και πνευματική εξέλιξη της Λαπήθου. Ιδιαίτερα τονίζεται η χρονική περίοδος ενός και πλέον αιώνα πριν, μια εποχή αρκετά δύσκολη, όπου η ζωή ήταν μαρτυρική, χωρίς τα τεχνικά μέσα και τις ευκολίες που γνωρίζουμε σήμερα, ενώ κυριαρχούσε η φτώχεια, το χαμηλό βιοτικό επίπεδο, η αγραμματοσύνη, η εκμετάλλευση και γενικά δεν υπήρχαν οι ανέσεις της ζωής όπως τις γνωρίζουμε σήμερα. Η πρόοδος και η ευημερία περιοριζόνταν σε μεγάλο βαθμό.

Παρόλα αυτά, στην πορεία, σημαντικά γεγονότα και σταθμοί ορόσημα, άλλαξαν ουσιαστικά το σκηνικό, με αποτέλεσμα να βλέπουμε πρόοδο και ανάπτυξη έστω και δειλά – δειλά με την πάροδο του χρόνου και σημαντική βελτίωση σε αρκετούς τομείς. Αυτό κυρίως οφειλόταν στην εργατικότητα των Λαπηθιωτών που τους διέκρινε ιδιαίτερα, στην εξυπνάδα και την εφευρετικότητά τους, καθώς και στην πίστη τους ότι μπορούσαν να στηριχτούν στις δικές τους δυνάμεις για να πετύχουν τους αρχικούς τους σκοπούς και στόχους. Ας μην ξεχνούμε ότι βρισκόμαστε σε περίοδο Αγγλικής επικυριαρχίας στο νησί, με τους Άγγλους αποικιοκράτες να κωλυσιεργούν και να δυσκολεύουν σε αναπτυξιακά προγράμματα, να καταπολεμούν την παιδεία και να υποβαθμίζουν την ύπαιθρο γενικά.

Σημ.: Όσον αφορά μερικές από τις χρονικές περιόδους και τα ονοματεπώνυμα των διατελεσάντων Δημάρχων και Δημοτικών Συμβούλων ενδέχεται να παρουσιάζουν κάποιες μικρές αποκλίσεις από την πραγματικότητα. Αυτό οφείλεται στις διαφορές που παρουσιάζονται ανάμεσα στις διάφορες ιστορικές πηγές (γραπτές και προφορικές) πάνω στις οποίες στηρίχθηκε η συγγραφή της παρούσας έρευνας.

Δημαρχείο Λαπήθου 10ετία 1950

Συνέχεια στο επόμενο τεύχος

Ζωγραφικός πίνακας της κ. Ερατώς Κοζάκου Μαρκουλλή, ο οποίος παραχωρήθηκε πρόσφατα στον Δήμο Λαπήθου και απεικονίζει τον Προσφυγικό Καταυλισμό Σταυρού στον Στρόβολο, το 1975.

ΛΑΠΗΘΟΣ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

«**ΕΝ ΔΕ ΤΩ ΜΕΤΑΞΥ ΛΑΠΗΘΟΣ ΕΣΤΙ ΠΟΛΙΣ ΥΦΟΡΜΟΝ ΕΧΟΥΣΑ ΚΑΙ ΝΕΩΡΙΑ ΛΑΚΩΝΩΝ ΚΤΙΣΜΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΑΝΔΡΟΥ...**» (Στράβωνας)

«**ΛΑΠΗΘΟΣ ΠΟΛΙΣ ΙΜΕΡΟΕΣΣΑ ΕΣΤΙ...**» (Αλέξανδρος Εφέσιος)

Η ΛΑΠΗΘΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Ιστορικά στοιχεία της πρώτης Οθωμανικής Απογραφής της Κύπρου κατά το έτος 1572

Μετά από κάθε κατάκτηση νέων εδαφών, η πρώτη ενέργεια των Οθωμανών ήταν η εγκατάσταση των αναγκαίων στρατιωτικών δυνάμεων, με στόχο να αποκτήσουν τον απαραίτητο εδαφικό έλεγχο. Αμέσως μετά ακολουθούσε η απογραφή, που αποσκοπούσε στον εντοπισμό και την καταγραφή όλων των πλουτοπαραγωγικών πηγών των νέων εδαφών. Η καταγραφή επαναλαμβανόταν κάθε 30 χρόνια και αφορούσε όλους τους οικισμούς κατά επαρχία, τα ονόματα των φορολογουμένων αρρένων κατοίκων, τις περιουσίες, τα εισοδήματα και γενικά το κάθε τι το οποίο αποτελούσε εισόδημα για τους κατακτητές.

Όλη αυτή η δραστηριότητα καταγραφόταν και καταχωρείτο αναλυτικά στα ονομαζόμενα «κατάστιχα», πολύ γνωστά χειρόγραφα βιβλία, τα οποία στην πορεία του χρόνου δεν περιείχαν μόνο τις φορολογικές διαδικασίες, αλλά αποτελούσαν και σημαντικές ιστορικές πηγές, αφού περιείχαν αναφορές για την οικονομία, την παραγωγή και τα είδη της, τοπωνύμια, ανθρωπονύμια, κάστρα και μοναστήρια, καθώς και δημογραφικά, στρατιωτικά και άλλα σημαντικά στοιχεία.

Στην περίπτωση της Κύπρου, το 1571, η πρώτη σουλτανική διαταγή προς τον πρώτο κατακτητή «Σινάν Πασά» εκδόθηκε στις 9 Οκτωβρίου 1571 και ολοκληρώθηκε στις 18 Οκτωβρίου 1572. Σημειώνει χαρακτηριστικά ο Αρχιμανδρίτης Κυπριανός ότι: **«μετά την δυστυχή παράδοση της Αμμοχώστου, 6 Αυγούστου 1571, ή μάλλον επειδή παντελή αιχμαλωσία και δουλείαν πάντων των μεινάντων ταλαιπώρων Κυπρίων...»**

Τελικά το φερμάνι του Σουλτάνου Σελίμ Β', που αναλύοντάς το, ουσιαστικά αποτελούσε ιερή σουλτανική διαταγή, περιείχε εξευτελιστικούς όρους υποταγής των χριστιανών, παράλληλα με την αφάιμαξη, την εξαθλίωση και τη δυστυχία τους από τους κατακτητές.

Η Κύπρος για καλύτερο και αποτελεσματικότερο έλεγχο χωρίστηκε σε 13 επαρχίες, τους γνωστούς «Ναχιγέδες», όπως τους αποκαλούσαν οι Οθωμανοί. Η Λάπηθος περιλαμβανόταν στο «Ναχιγέ Κερύνειας» (Kerine) και ήταν από τότε η μεγαλύτερη περιοχή σε έκταση, πληθυσμό και εισοδήματα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Λάπηθος (Larsa), η ονομασία «Lapta» προέκυψε μεταγενέστερα, περιελάμβανε οκτώ ξεχωριστές ενορίες, οι έξι γνωστές μέχρι σήμερα, έβδομη η ενορία του Αγίου Μάμαντος και όγδοη η ενορία Καραβά (Karava). Όπως η κατοικημένη κεντρική περιοχή (Ευαγγελίστριας και Αγίας Ειρήνης του Καραβά) αποτελούσε την 8^η ενορία της Λαπήθου. Πέριξ του σημερινού Καραβά υπήρχαν τότε αυτόνομες κοινότητες (χωριά), όπως το χωριό Παλαιός Ζέφυρος (Palyo Sefiro) με 5 εστίες και εισόδημα 3,347 γρόσια, το χωριό Ελιά (Elya) με 27 εστίες και εισόδημα 8,582 γρόσια, το χωριό Παλαιόσοφος (Balyasofi) με 3 εστίες, με ενορία του τους Μότιδες με 10 εστίες και συνολικό εισόδημα 3,086 γρόσια. Επίσης υπήρχε ο Μεζράς – Άγιος Γεώργιος Καραβά (Aya Yorgi Karava) κοντά στο χωριό Λάπηθος, όπως γίνεται αναφορά στο κατάστιχο, με εισόδημα 350 γρόσια και το

Μοναστήρι της Παναγίας της Αχειροποιήτου (Asirapitu) με εισόδημα 120 γρόσια. Το χωριό Άγιος Παύλος (Ayo Pavlo) με ραγιάδες και 1130 γρόσια εισόδημα δεν διευκρινίζεται καθαρά αν πρόκειται για τον Άγιο Παύλο της ορεινής περιοχής των σημερινών κωμοπόλεων Λαπήθου και Καραβά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα χωριά του «ΝΑΧΙΓΕ» Κερύνειας ήταν στην αρχική απογραφή συνολικά 95. Αριθμός πέραν των μισών σήμερα είτε δεν υπάρχουν, είτε έχουν ενσωματωθεί με γειτονικά, ενώ κάποιος αριθμός από αυτά ανήκουν σήμερα και σε ευρύτερες γειτονικές περιοχές, όπως της Κυθρέας, της Μόρφου και της Σολέας.

Η βάση άντλησης των πληροφοριών προέρχεται από την πρόσφατη έκδοση του Ιωάννη Π. Θεοχαρίδη «Η πρώτη Οθωμανική απογραφή της Κύπρου 1572», καθώς και από αναφορές από τα αρχεία της Γενικής Διεύθυνσης του Κτηματολογίου της Άγκυρας που ήλθαν για πρώτη φορά στο φως της δημοσιότητας το 1942 από τον κορυφαίο Τούρκο ιστορικό και μελετητή Ο. L. Barkan.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΝΑΧΙΓΕΔΩΝ

Ναχιγές Λευκωσίας (Lefkoşa)*	Ναχιγές Χρυσοχούς (Hirsohu)
Ναχιγές Αμμοχώστου (Magosa)	Ναχιγές Πάφου (Baf)
Ναχιγές Μεσαορίας (Mesarya)	Ναχιγές Αυδήμου (Avdim)
Ναχιγές Καρπασίας (Karpas)	Ναχιγές Λεμεσού (Limosa)
Ναχιγές Κερύνειας (Kerine)	Ναχιγές Μαζωτού (Mazoito)
Ναχιγές Πεντάγεια (Pendaya)	Ναχιγές Λάρνακας (Tuzla = Αλυκή)

ΝΑΧΙΓΕΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ (KERINE)

- 1. Βαρώσι Κερύνειας (Varos Kirine):**
 Ενορία Αγίου Γεωργίου (Ayo Yorgi): εστίες 50, άγαμοι 15, χήρες 10, μέτοικοι 1.
 Ενορία Αγίου Σιμεών (Ayo Simeo): σύνολο: 45, άγαμοι 15.
 Ενορία Προδρόμου (Iksiratiko): εστίες 52, άγαμοι 19, τυφλοί 1, ; 1.
 το όλον: εστίες 147, άγαμοι 49, τυφλοί 1, ; 1.
 εισόδημα, αόξηση από 5, σύνολο: 90500 γρόσια
- 2. Χωριό Λάπηθος (Larsa):**
 Ενορία Αγίου Μάμαντος (Ayo Mama): εστίες 44, άγαμοι 8, χήρες 4.
 Ενορία Αγίας Αναστασίας (Ayanastasa): εστίες 82, άγαμοι 21, χήρες 1.
 Ενορία Αγίου Θεοδώρου (Aya Todori): εστίες 52, άγαμοι 9, χήρες 6.
 Ενορία Αγίου Μηνά Καμάρας (Ayo Mina Kamara): εστίες 37, άγαμοι 5, χήρες 1.
 Ενορία Αγίου Λουκά (Aya Luka): εστίες 17, άγαμοι 4, χήρες 4.
 Ενορία Προδρόμου (Prodorimo): εστίες 32, άγαμοι 3, χήρες 4.
 Ενορία Αγία Παρασκευή (Aya Paraskevi): εστίες 29, άγαμοι 27, χήρες 6.
 Ενορία Καραβάς (Karava):
 σύνολο: εστίες 60, άγαμοι 15, χήρες 5.
 το όλον: εστίες 353, άγαμοι 92, χήρες 31.
 εισόδημα: 104001 γρόσια
- 3. Χωριό Συγχαρί (Çihari):**
 σύνολο: εστίες 8, χήρες 1.
 εισόδημα: 1511 γρόσια

Εκδήλωση η Λεμονοπαραγωγός Λάπηθος «Λεμόνι ο πράσινος χρυσός της»

Την Παρασκευή 24 Σεπτεμβρίου 2021, το Προσφυγικό Σωματείο «Η ΛΑΠΗΘΟΣ» πραγματοποίησε στην αίθουσα εκδηλώσεων του Ιερού Ναού Απ. Ανδρέα στο Πλατύ Αγλαντζιάς στη Λευκωσία εκδήλωση με θέμα: «**Η Λεμονοπαραγωγός Λάπηθος – Λεμόνι ο Πράσινος Χρυσός της**».

Το Α' μέρος της εκδήλωσης ξεκίνησε με την αναπαράσταση της έναρξης της εκκοπής των λεμονιών στη Λάπηθο πριν το 1974. Στη συνέχεια απευθύνθηκαν χαιρετισμοί από τον Πρόεδρο του Σωματείου κ. Δημήτρη Μηνά, από τον Δήμαρχο Λαπήθου κ. Νεοπόλεμο Κότσαπα και από τον κ. Μιχάλη Πατσάλη, Διευθυντή της Σ.Ε.Λ.Ε.Κ. (Συνεργατική Ένωση Λεμονοπαραγωγών Επαρχίας Κερύνειας) στη Λάπηθο μέχρι το 1974. Εκ μέρους του Υπουργού Γεωργίας, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κ. Κώστα Καδή, απυήθηκε χαιρετισμός ο κ. Ανδρέας Λουκά, Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Άμυνας. Ακολούθησε ομιλία από τον πρώην Βουλευτή Κερύνειας κ. Σοφοκλή Φυττή για τη λεμονοκαλλιέργεια στη Λάπηθο και προβολή ντοκιμαντέρ με αναφορά στον τρόπο διεξαγωγής της λεμονοκαλλιέργειας και την εμπορία των λεμονιών.

Στη συνέχεια τιμήθηκαν Ιδρυτικά Μέλη και Διοικητικά Στελέχη της Σ.Ε.Λ.Ε.Κ. Λαπήθου, που συνέβαλαν στην πρόοδο και την ανάπτυξή της, καθώς επίσης και άτομα που ασχολούνται μέχρι σήμερα με τη λεμονοκαλλιέργεια στην προσφυγιά.

Ακολούθησε επίδοση χρηματικών βραβείων, έπαινοι και τιμητικά διπλώματα σε μαθητές Γυμνασιακού και Λυκειακού κύκλου που συμμετείχαν σε διαγωνισμούς ζωγραφικής και ποίησης με θέμα τη «Λεμονοκαλλιέργεια Λάπηθο» που προκήρυξαν οι διοργανωτές σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας. Χαιρετισμό εκ μέρους του Διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης Δρα Κυπριανού Λούπη, απυήθηκε η κ. Στάλω Κουκουμά Επιθεωρήτρια Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργού Γεωργίας, είχε τη στήριξη του Δήμου Λαπήθου και επίσημο χορηγό την ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ.

Ξινολεμονιά ή οξινιά στην τοπική διάλεκτο είναι δέντρο με την επιστημονική ονομασία «Citrus Limonium» και καλλιεργείται ευρέως, κυρίως στις Μεσογειακές περιοχές της Ευρώπης. Αρχικά η προέλευση του δένδρου εντοπίζεται στη Νότια Κίνα και σε κάποιες περιοχές της Ινδίας. Ιστορικοί ερευνητές υποστηρίζουν ότι το δένδρο της λεμονιάς ήταν άγνωστο στην Ευρώπη μέχρι τα πρώτα χριστιανικά χρόνια, ενώ κάποιοι άλλοι δέχονται ότι τα διάφορα είδη των εσπεριδοειδών εμφανίστηκαν στον Ευρωπαϊκό χώρο μετά την εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου στην Ασία.

Η λεμονοκαλλιέργεια λίγο πριν το 1974 κυριάρχησε σχεδόν πλήρως στη Λάπηθο. Παράλληλα σε ολόκληρη την βόρεια επαρχία Κερύνειας και άλλες περιοχές οι κάτοικοι ασχολήθηκαν σοβαρά, όπως στον γειτονικό Καραβά, τη Βασιλεία, τα περίχωρα της Κερύνειας, Άγιο Γεώργιο, ακόμη και στην περιοχή της Κυθρέας, Μόρφου και Λεύκας. Στη Λάπηθο, η έκταση της καλλιέργειας το 1971 ξεπέρασε τα 230 εκτάρια και αυξήθηκε ακόμη περισσότερο στα επόμενα τρία χρόνια. Βασικός παράγοντας η εργατικότητα των κατοίκων και η βρυσομάνα πηγή του Κεφαλόβρυσου.

«ΣΕΛΕΚ» και εμπορία: Η Συνεργατική Ένωση Λεμονοπαραγωγών Επ. Κερύνειας «ΣΕΛΕΚ», στη σύντομη πορεία της, πέτυχε εκπληκτικά αποτελέσματα, αφού εμπορευόταν το 60% της Παγκύπριας παραγωγής και το 75% της παραγωγής της Επαρχίας Κερύνειας. Αναλυτικά οι εξαγόμενες ποσότητες ανά Κοινότητα:

ΧΩΡΙΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	%
ΛΑΠΗΘΟΣ	75.000.000	47.50
ΚΑΡΑΒΑΣ	50.000.000	31.70
ΒΑΣΙΛΕΙΑ	10.000.000	6.30
ΚΕΡΥΝΕΙΑ	10.000.000	6.30
ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	5.000.000	3.15
ΜΠΕΛΛΑΠΑΪΣ	3.000.000	1.90
ΑΓΙΟΣ ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ	2.000.000	1.26
ΚΥΘΡΕΑ	2.000.000	1.26
ΜΟΡΦΟΥ	1.000.000	0.63
ΣΥΝΟΛΟ	158.000.000	100.00%

Στην πολύχρονη πορεία της λεμονοκαλλιέργειας το λεμόνι κατέστη σύμβολο και ιστορικό «σήμα κατατεθέν» για τη Λάπηθο, τον Καραβά και σε ορισμένες άλλες κοινότητες. Ιδιαίτερα μετά τον εκτοπισμό έγινε σύμβολο ιστορικής μνήμης και συνδεδετικός κρίκος με τα κατεχόμενα μας μέρη. Τιμάται σε εκδηλώσεις με τον χαρακτηριστικό και μοναδικό «Χορό του Λεμονιού», τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Το συναντούμε συχνά ως θέμα ζωγραφικής σε πίνακες, αγγεία της κεραμικής τέχνης της Λαπήθου, εμβλήματα, λάβαρα και άλλα αντικείμενα.

